

Internacionalna škola - program, nastava i rad.

Jelak, Ana

Master's thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:015918>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-23**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

ANA JELAK

INTERNACIONALNE ŠKOLE – PROGRAM, NASTAVA I RAD

Diplomski rad

Pula, studeni, 2023.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

ANA JELAK

INTERNACIONALNE ŠKOLE – PROGRAM, NASTAVA I RAD

Diplomski rad

JMBAG: 0303070422, redoviti student
Studijski smjer: Integrirani sveučilišni Učiteljski studij

Predmet: Didaktika

Znanstveno područje: Društvene znanosti
Znanstveno polje: Pedagogija
Znanstvena grana: Didaktika

Mentor: izv. prof. dr. sc. Sandra Kadum

Pula, studeni, 2023.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisani _____, kandidat za prvostupnika _____ ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student

_____

U Puli, _____, _____ godine

IZJAVA
o korištenju autorskog djela

Ja, _____ dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj završni rad pod nazivom

_____

_____ koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, _____

Potpis

_____

Sadržaj

1. UVOD	1
2. POVIJEST ODGOJA I OBRAZOVANJA	2
3. GRADSKE ŠKOLE – NA TRAGU PRIVATNIH ŠKOLA	3
4. RAZVOJ ŠKOLE KAO INSTITUCIJE – ALAT ZA DRUŠTVENO PRIHVAĆANJE 5	
4.1. Teorije škole	6
4.2. Temeljne funkcije škole.....	7
5. OD NATJECANJA U ESEJU DO OSNIVANJA PRVE INTERNACIONALNE ŠKOLE	8
5.1. Ideja o osnivanju internacionalne škole u Londonu	8
5.2. Misija i funkcija Spring Grove škole.....	9
6. INTERNACIONALNA ŠKOLA U GENEVI – INAČICA NTERNACIONALNE ŠKOLE KAKVU DANAS POZNAJEMO	10
6.1. 1924. godina – službeni datum povijesnog razvitka internacionalnih škola.	10
6.2. Udruga internacionalnih škola (The International Schools Association – ISA)	
11	
7. TESIS ŠKOLE – INTERNACIONALNE ŠKOLE	12
7.1. Mary Crist Fleming – osnivačica TESIS škole	12
7.2. TESIS Portugal internacionalna škola.....	13
7.2.1. Opće informacije o TESIS Portugal školi.....	13
7.2.2. Lokacija TESIS Portugal škole.....	14
7.2.3. Zgrada TESIS Portugal škole	14
7.2.4. Unutarnje prostorije TESIS Portugal škole	15
7.2.5. Vanjski dio TESIS Portugal škole	20
7.2.6. Ostale prostorije TESIS Portugal škole	22
7.3. TESIS Portugal škola – program, nastava i rad.....	23
7.3.1. Program u TESIS Portugal školi	23
7.3.2. Nastava u TESIS Portugal školi.....	25

7.3.3. Rad u TESIS Portugal školi	27
8. VAŽNOST ENGLESKOG JEZIKA U INTERNACIONALNOJ ŠKOLI.....	28
9. INTERVJU	29
9.1. Definicija intervjua	29
9.2. Intervju s zaposlenicima TESIS Portugal škole	30
10. ZAKLJUČAK.....	46
Literatura.....	47
Popis slika	48
Sažetak.....	50
Abstract.....	51

1. UVOD

Rad kroz 10 poglavlja nastoji približiti svrhu i važnost internacionalnih škola te pojasniti njihov program, nastavu i rad. Kroz prvi dio rada prikazana je povijest odgoja i obrazovanja te povijesna razdoblja koja su iznjedrila školstvo koje danas poznajemo. Detaljnije će se opisati razvitak internacionalnih škola kroz prve gradske škole – prvi trag onoga što danas smatramo i nazivamo internacionalnom školom. Istaknut će se važnost različitih odgoja koja su se tijekom povijesti mijenjala te će se naglasiti razlika između dječaka i djevojčica u obrazovanju i pojasniti njihova uloga u obitelji.

Također će biti govora o školi kao instituciji i njezinom razvitku, a posebice će se obratiti pozornost na važnost škole kao alata za prihvaćanje pojedinca u društvo. Objasnit će se uloga učitelja u školi te kako se s godinama pojam učitelja mijenjao i prilagođavao sustavu školstva.

Nadalje, govorit će se o prvim internacionalnim školama te kako su se kroz vrijeme razvijale i širile svijetom. Opisat će se događaj koji je rezultirao otvorenje prve internacionalne škole u Londonu „Spring Grove“.

U Hrvatskoj postoje četiri internacionalne škole. Od njih četiri, tri su se smjestile u glavnom gradu Zagrebu: *Deutsche Internationale Schule Zagreb*, *American International School of Zagreb* i *British International School of Zagreb* dok se jedna novootvorena nalazi u Splitu: *Split International School*.

Ipak, rad se fokusira na internacionalnu školu u Portugalu koja je ujedno svjetski poznata internacionalna škola – TESIS School. Nastojat će se prikazati na koji način je Mary Crist Fleming osnovala školu, zbog čega ju je osnovala te zašto ona danas glasi kao jedna od najboljih svjetskih internacionalnih škola.

2. POVIJEST ODGOJA I OBRAZOVANJA

Povijest odgoja i obrazovanja tema je o kojoj se može puno raspravljati i diskutirati, ali uz činjenicu da o njoj nema dovoljno relevantnih sadržaja i knjiga koje mogu pripomoći u shvaćanju ove teme. Obrazovanje je jedno od najvažnijih ljudskih preferencija i često je spomenuto u kontekstu ljudskih prava. Upravo je zato riječ „obrazovanje“ od izuzetne važnosti koje ponekad možda nismo niti svjesni. No, jesmo li svjesni koliko dugo obrazovanje postoji i kada je ono započelo?

Nastanak obrazovanja i prvih škola započinje oko 3.500 g. pr. Kr. kada se kod ljudi počinje stvarati potreba za učenjem i otkrivanjem novoga. Velikim dijelom se zbog toga stvara potreba za otvaranjem prvih škola. Prvi počeci obrazovanja povezuju se sa čovjekovim evolucijskim napretkom s kojom razvija naviku za suživot, pomaganje, istraživanje i učenje. Potreba za čovjekovim učenjem i istraživanjem u obrazovanje je donijela još jednu važnu ulogu, a to je uloga učitelja. U ranijim počecima obrazovanja, ulogu učitelja imali su roditelji ili stariji članovi zajednice, a s ciljem da se djeci približe vještine za preživljavanje i snalaženje (Bilić i sur., 2016).

Prvi tragovi odgoja i obrazovanja pojavili su se u Mezopotamiji, Sumeru, gdje se prvi puta spominje pojam „škola“ i „školski sustav“ koji je tada bio u svojim počecima, a neki od elementa sustava zadržali su se sve do danas (Zaninović, 1988).

Već tada se je pojavila selekcija koja nije zaobišla niti odgoj i obrazovanje. U Egiptu su samo određena djeca smjela pohađati školu. U antičkoj Grčkoj dječaci su bili ti koju su nastavili svoje školovanje u ustanovama dok su djevojčice ostajale kod kuće te su ih majke odgajale i učile (Zaninović, 1988).

U povijesti postoji nekoliko ključnih razdoblja i zemalja važnih za odgoj i obrazovanje. Želja za odgojem i obrazovanjem počinje se pojavljivati u starom vijeku te se razvija:

9. odgoj i obrazovanje u prvobitnim zajednicama;
9. odgoj i obrazovanje starih istočnih naroda;
9. odgoj i obrazovanje u staroj Grčkoj;
9. rimski odgoj i obrazovanje.

(Zaninović, 1988)

Nakon starog vijeka ljudska civilizacija napreduje te se pojavljuje odgoj i obrazovanje u srednjem vijeku:

5. odgoj i obrazovanje u ranom srednjem vijeku;
6. odgoj i obrazovanje u razdoblju skolastike;
7. odgoj i obrazovanje u razdoblju humanizma i renesanse;
8. reformacija i protureformacija.

(Zaninović, 1988)

Po završetku srednjeg vijeka nastavlja se razdoblje novog vijeka u kojemu se razvija:

9. empirizam i racionalizam u pedagogiji;
10. pedagoški sistem Jana Amosa Komenskoga;
11. odgoj i obrazovanje u 17. i 18. stoljeću;
12. odgoj i obrazovanje u 19. stoljeću;
13. novi pokreti i nove škole;
14. odgoj i obrazovanje u drugoj polovici 20. stoljeća.

(Zaninović, 1988)

Novi vijek završava razvitkom tehnologije pa se samim time i odgoj i obrazovanje razvija te dolazimo do, posljednjeg, nama poznatog:

15. odgoja i obrazovanje danas (informacijsko-komunikacijska tehnologija).

(Vidulin-Orbanić, 2007)

Povijest je još jednom dokazala kako je civilizacija imala potrebu za odgojem i obrazovanjem te nam različita povijesna razdoblja pružaju mogućnost raspravljanja i diskutiranja o odgoju i obrazovanju. Također, povijesne činjenice i razvoj odgoja i obrazovanja stvorile su uvid u oblike i metode odgoja i obrazovanja, a neke od njih žive još i danas.

3. GRADSKE ŠKOLE – NA TRAGU PRIVATNIH ŠKOLA

Prve gradske škole pojavile su se u 12. i 13. stoljeću kada se trgovina i zanat značajno razvijaju. Shodno tome gradovi-države nastaju na idealnim križištima puteva te jačaju, a gradsko stanovništvo, imućni trgovci postaju feudalno neovisni. U vrijeme feudalizma crkvene škole bile su jedine, ali razvitkom trgovine i zanata one nisu zadovoljavale potrebe građanstva te se posljedično tome počinju osnivati gradske škole.

Korak više ka gradskim školama bio je vrlo značajan i doveo je do promjena koje još i danas osjećamo (Munjiza, 2009).

U samim počecima i razvijanju gradskih škola, djeca koja su je pohađala imala su priliku, osim čitanja, učiti računanje i pisanje koje im je bilo od velike važnosti s obzirom da se je većina učenika usmjeravala prema trgovini i zanatu. Sukladno tome, latinski jezik koji se je do tada koristio u školama, počeo je blijediti te se u gradske škole polagano uvodi materinji jezik i on se uči kao zaseban predmet. Međutim, važno je napomenuti kako latinski nije potpuno izbačen iz gradskih škola i to iz razloga jer su narodi i dalje komunicirali i pisali dokumente na tom jeziku (Zaninović, 1988).

Gradske škole su na početku svoga djelovanja zapošljavale jednog učitelja koji je bio zadužen za predavanje svih predmeta, ali kasnije, s godinama, zapošljavaju posebne učitelje po programskim područjima (Munjiza, 2009).

Učitelji gradskih škola i sama ustanova bili su financirani od strane građanstva koji su plaćali školarinu, a školske zgrade gradila je gradska uprava. Osim što je gradila zgrade, gradska uprava bila je zadužena pronaći učitelje koji su sklapali ugovor na određeno vrijeme. Učitelji koji su sklopili ugovor imali su mogućost odlaska i zapošljavanja u drugom gradili (Zaninović, 1988).

Kako je vrijeme odmicalo tako su se i gradske škole razvijale i usavršavale, a već u 15. stoljeću u Zapadnoj Europi su gotovo svi veći gradovi osnovali gradsku školu za građanstvo. Ne zadugo, nakon razvitka gradskih škola, svoj razvoj doživjele su i privatne škole. Prve privatne škole koje su mogli pohađati dječaci, ali i djevojčice, počele su se otvarati u Zapadnoj Europi u Flandriji i Brabantu – njemačke pisarske škole (Zaninović, 1988).

4. RAZVOJ ŠKOLE KAO INSTITUCIJE – ALAT ZA DRUŠTVENO PRIHVAĆANJE

Kao što je prethodno navedeno, točni podaci o razvoju i nastanku škola nisu precizno definirani jer je škola kroz svoju povijest u društvu poprimala razne oblike. Razvoj škole i uopće nastave kao takve često stavljamo u kontekst sa različitostima kultura te shodno tome školu kao instituciju teško možemo promatrati bez da uzmemo u obzir povijesni razvoj kulture i naroda (Jurić, 1999).

Kako bi se školstvo moglo razviti i započeti u u nekoj državi, važno je da društvo posjeduje sljedeće: opće prilike i pretpostavke, stručne i strateške udruge učitelja, literaturu i pedagošku periodiku. Također, školstvo ne može zamisliti bez nacionalnog jezika i pisma te da bi ga se približilo narodu, knjige se moraju prilagoditi i prevesti na narodni jezik (Munjiza, 2009).

Jurić (1999:248) govori o školi kao instituciji sljedećim riječima „Povijest kulture pokazuje nagli razvoj već postojećih obrisa škole pojavom pisma i simbola, što je nadalje povezano s religijskim sustavima. Pojava religioznih knjiga, a zatim knjiga za školu utire put daljnjem razvoju škole. Ipak, škola kao oblik visoke kulture koja se u školi reflektira iz njezinog društvenog okruženja, pojavljuje se relativno kasni, sa značajkama koje se mogu usporediti s pojmom današnje škole. Istodobno se institucionalizira odnos društva (države) i škole, škola odvaja djecu od obitelji, pri čemu se utemeljuje i ovaj specifični odnos (škola-obitelj), a preko instrumenata utjecaja (službeni planovi i programi) oblikuje se ukupni školski sustav.“

Obrazovanje je važan društveni aspekt i svaki pojedinac teži tome da bude prihvaćen u društvu. Škola je institucija koja svakom pojedincu pruža mogućnost da bude prihvaćen u društvu, a država je ta koja školama daje mogućnost djelovanja.

„Preko škole ostvaruje se ostvaruje prijelaz u društvo i na tom putu susreću se potrebe društva i pojedinca koje mogu, više ili manje, biti sukobljene odnosno usklađene“ (Jurić 1999:248).

4.1. Teorije škole

Da bi povezali školu sa institucijom prvo moramo shvatiti njezinu teoriju i ono što ju čini institucijom.

Jurić (1999:249) navodi sljedeće: „Sažeto kazano, teorije škole opisuju i objašnjavaju osobitosti škole kao institucije, odnosno čitavog školskog podsustava na kojemu su utemeljeni nastava i školski odgoj. One znanstvenim metodama propituju škole i njezinu svakodnevicu te utvrđuju veze škole i društva (međutjecaj).“

Ne razmišlja se previše kada se govori o školi i samom njezinom značaju ne pridodaje se dovoljno pozornosti. Kako bi se u potpunosti shvatilo značenje škole kao institucije, sljedeće fraze olakšat će i približiti pojedincu što znači škola te kako ona dijete priprema za život:

- škola pomaže djetetu da preko zaštićujuće topline obitelji uđe u pripremu za svijet poziva i rada;
- škola je mjesto u kojemu se učvršćuje naše mišljenje, tako da mislimo na način kako inače misle ostali;
- škola je mjesto gdje djeca zavole učenje;
- škola podupire napor u čuvanju djece;
- škola je mjesto gdje se mladi razvijaju od neuljudnosti do uljudnosti;
- škola je mjesto gdje učimo kako smo uspješni ili neuspješni u različitim vještinama i zanimanjima, uspoređujući sa skupinama naše dobi;
- škola je mjesto gdje istražujemo tko smo i kako možemo što prije postati kreativno ljudsko biće;
- škola je mjesto gdje se djeca uče moralnosti;
- škola je mjesto gdje se djeca jedne generacije razvijaju u novu, snažnu generaciju;
- škola je čarobni dvorac;
- škola je posrednik stvarnosti;
- škola je institucija koja podupire usmrćivanje mudrosti, a mlade pod prisilom obučava istrošenim i preživjelim vještinama.

(Jurić, 1999)

Sukladno ovim navodima može se reći kako je školstvo jedno od najvažnijih društvenih aspekata i namijenjeno je svakom ljudskom biću s namjerom da se što bolje integrira u društvo i iskoristi sve svoje potencijale.

4.2. Temeljne funkcije škole

Kako bi škola imala smisao, potrebno je definirati njezine funkcije i objasniti zašto je ona važna pojedincu i težnji da se na što višoj razini uklopi u društvo.

Temeljne funkcije škole Jurić (1999) je podijelio na:

- reprodukcijaska funkcija;
- humana funkcija;
- pedagoška funkcija (odgojno-obrazovna).

Reprodukcijaska funkcija je važna jer se pomoću nje ostvaruju aspekti poput: kvalifikacije, selekcije i integracije.

- *Kvalifikacija* nudi pojedincu osposobljavanje i priprema ga za daljnje posredovanje govorne, socijalne i stručne kompetencije;
- *Selekcija* nudi pojedincu određenu razinu obrazovanja te na prijelazu u viša razinu usmjeravanje učenika zavisno je postignutom obrazovnom statusu;
- *Integracija* je put ka uključenju pojedinca u društvo i bez nje niti jedno društvo ne može preživjeti ako ne jamči temeljne norme, vrijednosti i podjelu šansi.

Humana funkcija predstavlja školu kao mjesto gdje pojedinac ima priliku učiti, ali i mjesto gdje se učenik i učitelji mogu osjećati sigurno i prihvaćeno. Temeljna zadaća *humane funkcije* je:

- *odupiranje* unutarnjim i vanjskim opasnostima, zahtjeva sredstva prevencije;
- *čuvanje* od ulice, nasilja i svih vrsta opasnosti;
- *njegovanje* zdrave prehrane, psihičke stabilnosti, uključujući kronične bolesti;
- *zaposlenost* priviknuti na potreban rad, igru; uključiti u život;
- *estetsko oblikovanje* stvarati lijepo, uspostavljanje zdravlja i udobnosti.

Pedagoška funkcija nudi pojedincu da se emancipira, a kroz emancipaciju da postane zreo. Kako bi se to postiglo važno je navesti put koji vodi ka emancipaciji i zrelosti: razjašnjenje → poticanje kritike → buđenje samouvjerenja (uvjerenje) → osposobljavanje za solidno ponašanje.

Svaka ova značajka vodi nas do razvijanja školstva koji pruža pojedincu, i to u najvećoj mjeri, učenicima i učiteljima: sigurnost, prihvaćanje i napredak. Škola postaje mjesto razvijanja svih najvažnijih društvenih značajki i kao takva, razvila se, ne samo u državnom obliku, već i u privatnom, a kasnije i u internacionalnom obliku.

5. OD NATJECANJA U ESEJU DO OSNIVANJA PRVE INTERNACIONALNE ŠKOLE

5.1. Ideja o osnivanju internacionalne škole u Londonu

Pojam „internationalno obrazovanje“ datira još iz prvog viktorijanskog doba, tj. perioda globalizacije koja se pojavljuje krajem 19. stoljeća. Promatranje i istraživanje internacionalnog obrazovanja potrebno je staviti u povijesni kontekst u vrijeme porasta nacionalnog sustava obrazovanja i sve veće opće svjesnosti o međunarodnim odnosima i osjećajima (Sylvester, 2002).

Ideja o osnivanju internacionalne škole rodila se još 1855. godine na pariškoj izložbi kroz natjecanje u pisanju eseja na temu „Prednosti zajedničkog obrazovanja djece različitih nacionalnosti“.

Prva škola koja je posjedovala sve internacionalne značajke bila je škola Spring Grove u Londonu. Spring Grove je od 1866. sve do 1889. djelovala kao internacionalna škola u Londonu, smještena u dobrostojećem naselju svega nekoliko kilometara istočno od današnjeg londonskog aerodroma Heathrow. Školu je osnovao je Richard Cobden koji je već tada bio predsjednik i osnivač Međunarodnog obrazovnog društva, i to uz vodstvo znanstvenika Thomasa H. Huxleyja i Johna Tyndalla (Sylvester, 2002).

Spring Grove škola osnovana je kako bi pružila mladoj generaciji priliku da se uključe u međunarodne poslove i postanu međunarodni ambasadori. Otvaranje Spring Grove škole smatra se vrlo važnim i uspješnim potezom za internacionalno obrazovanje i uključivanje u međunarodne odnose tijekom 19. stoljeća (Sylvester, 2002).

U 19. stoljeću dogodile su se važne rasprave o međunarodnom obrazovanju. Naime, već tada se je raspravljalo o migraciji studenata i mogućnosti studiranja u drugoj državi. Tijekom jedne rasprave, govorilo se o tome da četiri velike države Europe pruže priliku mladim studentima studiranje u njihovim državama te mogućnost nastavka studija koji su započeli u svojoj državi. Svaka država primala je isti broj studenata i osigurala im studiranje onog studija koji su već započeli. Govorilo se i o važnosti učenja stranog jezika gdje bi studenti imali glavnu ulogu jer bi međusobno podučavali i učili novi jezik (Sylvester, 2002).

5.2. Misija i funkcija Spring Grove škole

Tijekom prve godine rada, ovu školu je pohađalo dvanaest dječaka u dobi između deset i četrnaest godina. Već tada bila je široka paleta nacionalnosti u Spring Grove školi te su 1867. godine Spring Groveu školu pohađali dječaci francuske, njemačke, španjolske, portugalske, indijske, sjevernoameričke, brazilske, čileanske, nikaragvanske i bermudske nacionalnosti. Razred je bio sačinjen od deset učenika i jednog učitelja. Jedna od najvažnijih misija škole bila je učenicima pružiti mogućnost učenja stranih jezika, ali rastom škole, njezin se obrazovni aspekt poboljšava pa je sukladno tome odlučeno da se veliki dio podučavanja usmjeri na područje znanosti, fizike, kemije, biologije, društvenih znanosti i prirodne povijesti čovjeka (Sylvester, 2002).

Već tada je novac bio vrlo važna karika, pogotovo u području internacionalnih škola. Tako je i misija Spring Grove škole težila ka tome da dječaci koji pohađaju školu moraju doći iz bogate i dobrostojeće obitelji, ali nije bilo ograničenja u nacionalnosti, religiji ili rasi (Sylvester, 2002).

Učenici Spring Grove škole imali su priliku svoje znanje iz znanosti proširivati u dva velika laboratorija. Škola je posjedovala i kupke sa toplom i hladom vodom što je za

ono doba i tadašnje škole bio veliki luksuz koji nisu svi imali priliku uživati. Nepunih petnaest godina nakon osnutka, u školi je radilo četrnaest radnika specijaliziranih za glazbu, ples, francuski i njemački jezik, a upisano je više od sto učenika. Bez čvrstih dokaza i dokumenata koji to dokazuju, Spring Grove škola doživjela je propast 1889. godine (Syvester, 2002).

6. INTERNACIONALNA ŠKOLA U GENEVI – INAČICA INTERNACIONALNE ŠKOLE KAKVU DANAS POZNAJEMO

6.1. 1924. godina – službeni datum povijesnog razvitka internacionalnih škola

Danas u svijetu postoji veliki broj internacionalnih škola, ali ipak postoji jedna škola bez koje svijet vjerojatno ne bi uživao internacionalno obrazovanje i uopće imao mogućnost upisivanja internacionalne škole. Naime, to je internacionalna škola u Genevi, osnovana 1924. godine (Hayden, 2006).

Internacionalnu školu u Genevi osnovala je grupa ljudi prve međunarodne organizacije pod Ligom Nacija u suradnji sa Adolphe Ferrièreom i Elisabet Rotten sa Rousseau Instituta u Genevi. Već u samim počecima ove škole velika važnost bila je usmjerena na internacionalizam (Syvester, 2015).

Škola je prvotno bila otvorena za djecu roditelja koji su radili u Ligi nacija, a posljedično tome, populacija djece koja su pohađala školu bila je raznolika (Dolby i Rahman, 2008). Naime, dogodilo se je to da internacionalne škole nisu bile u potpunosti priznate i tijekom povijesti se nije bilježilo njihovo postojanje i djelovanje. Tek su se tijekom 1950.-ih i 1960.-ih godina internacionalne škole formalizirale, počele razvijati i dobivati priznanje. Kako bi se prepoznao utjecaj internacionalnih škola i društvu i kulturi, 1951. godine osnivala se je Udruga internacionalnih škola (The International School Association – ISA). Osnivanjem ove udruge dolazi do različitih suradnji, povezivanja i širenja internacionalnih škola (Dolby i Rahman, 2008).

Jedan od glavnih razloga zbog čega su se počele otvarati i razvijati internacionalne škole bio je pružiti obrazovanje djeci roditelja koji su bili zaposleni izvan svoje zemlje

porijekla. Drugi važan razlog razvijanja ovih škola bio je promicati mir i međunarodno razumijevanje između različitih nacija i kultura. Drugi svjetski rat također je imao utjecaja na razvijanje internacionalnih škola. Naime, poslijeratne godine natjerale su tisuće poslovnih ljudi, diplomata, umjetnika i ostalih da svoj život i rad nastave u inozemstvu. Upravo za tu populaciju, stvorene su škole po modelu nacionalnih škola, uglavnom privatne, ali su roditelji bili sigurni da njihova djeca nastavljaju školovanje i imaju osigurano daljnje obrazovanjem (Carder, 2007).

6.2. Udruga internacionalnih škola (The International Schools Association – ISA)

Nakon osnivanja Udruge internacionalnih škola 1951. godine u Švicarskoj, 1964. godine, Udruga stvara internacionalni diploma program – International Baccalaureate (IB) Diploma Programme. Četiri godine kasnije, 1968. godine, osniva se Organizacija internacionalne diplome – The International Baccalaureate Organization (IBO) (Dolby i Rahman, 2008).

Svrha ove organizacije je pružiti međunarodni nastavni plan i program koji bi bio prihvaćen od strane svih institucija visokog obrazovanja diljem cijelog svijeta. Na početku je IB diploma program služio kao nastavni plan i program za sve srednje internacionalne škole, ali se je 1990.-ih proširio i uz srednje obrazovanje, uključio je i osnovno obrazovanje (Dolby i Rahman, 2008).

IB program osmišljen je kako bi se prevladale razlike između obrazovnih programa i sustava diljem svijeta. Ovim programom olakšano je obrazovanje djeci koja su se zbog međunarodne karijere svojih roditelja morala često seliti i mijenjati zemlje stanovanja (Hayden, 2006).

1965. godine osniva se Vijeće internacionalnih škola – The Council of International Schools (CIS). Važnost ovog Vijeća je okupljanje i povezivanje edukatora i učitelja iz svih dijelova svijeta (Dolby i Rahman, 2008).

7. TISIS ŠKOLE – INTERNACIONALNE ŠKOLE

7.1. Mary Crist Fleming – osnivačica TISIS škole

Prvu TISIS školu u Švicarskoj osnovala je Mary Crist Fleming. M. Crist Fleming rođena je 10. rujna 1910. Roditelji Mary Crist Fleming bili su učitelji koji su željeli osnovati svoju školu, u njoj raditi, odgajati i obrazovati svoju kćer. Otvorili su svoju školu i započeli svoj učiteljski poziv. M. Crist Fleming bila je željna putovanja i novih iskustava te kao djevojčica sama dolazi u Europu i punih godinu dana školuje se u Švicarskoj. M. Crist Fleming vraća se u Sjedinjene Američke Države. No, 1930.-ih godina Amerikom vlada velika depresija i upravo ona utječe na rad škole koju su osnovali njezini roditelji. Tada mlada M. Crist Fleming putuje po državi i promovira školu svojih roditelja u nadi da će pronaći obitelji koje žele upisati svoju djecu u školu (Scheifele, 2009).

M. Crist Fleming 1956. godine odlazi u Švicarsku i na ljeto odlučuje otvoriti prvu američku školu u Europi. Zamisao joj je bila otvoriti školu već u rujnu, što je na kraju i uspjela. Po otvaranju škole imala je šestero učenika, a škola se je nalazila u vili sa pogledom na jezero. Nakon tri godine, školu je pohađalo pedesetero djece. Tadašnja škola bila je premalena da bi smjestila toliki broj učenika pa M. Crist Fleming odlučuje otvoriti školu na novoj lokaciji, u dvorcu, u mjestu Lugano. Škola se je otvorila u samo tri tjedna. Škola je sve više i više napredovala i to zbog činjenice jer je bila jedina američka škola u Europu koja je nudila kvalitetno i potpuno američko obrazovanje (Scheifele, 2009).

Dvadeset godina nakon otvorenja prve američke škole u Europi, 1976. godine, M. Crist Fleming otvara svoju drugu TISIS školu, ovaj puta smještenu u Engleskoj. Početna zamisao TISIS škola bila je da se američkoj djeci pruži snažno i kvalitetno američko obrazovanje, ali s godinama su TISIS školu upisivala djeca čija nacionalnost nije bila samo američka pa je samim time i TISIS škola poprimala internacionalni oblik koji je zadržala sve do danas (Scheifele, 2009).

7.2. TESIS Portugal internacionalna škola

TESIS Portugal škola otvorena je u rujnu 2020. godine. Najnovija je škola TESIS grupacije, a ostale tri smještene su u: Švicarskoj, Engleskoj i Puerto Ricou. TESIS Portugal škola nalazi se u uređenom, dobrostojećem mjestu Sintra, udaljenom tridesetak kilometara od Lisabona, glavnog grada Portugala. Škola je prvenstveno otvorena za djecu obitelji koja nisu porijeklom iz Portugala, ali ipak 40% tržišta obuhvaćaju portugalske obitelji koje poštuju internacionalno obrazovanje te njeguju učenje i korištenje engleskog jezika (<https://www.internationalschoolparent.com/articles/tasis-to-open-new-school-in-portugal/>).

7.2.1. Opće informacije o TESIS Portugal školi

Glavna i odgovorna osoba za djelovanje TESIS Portugal škole je ravnatelj Keith Chicquen koji uz sebe ima tim ljudi koji sačinjavaju upravni odbor te imaju jednaku važnost kada je riječ o upravljanju i vođenju škole (<https://www.tasisportugal.org/about/at-a-glance>).

Tijekom školske 2023. godine, TESIS Portugal školu upisalo je 793 učenika, od čega je 396 djevojčica i 397 dječaka iz 61 različite države, a pokrivaju čak 42 govorna područja. Škola broji 145 internacionalnih zaposlenika. Razine razreda u TESIS Portugal školi sastoje se od:

- Early Learning Center (dječji vrtić) – upisuju se djeca od 3-5 godina
- Elementary School (osnovna škola) – od 1. do 5. razreda
- Middle School (osnovna škola) – od 6. do 8. razreda
- High School (srednja škola) – od 9. do 12. razreda

Škola učenicima osim glavnog programa nudi širok spektar aktivnosti koje mogu pohađati: šah, violina, vidljivo učenje, joga i svjesnost, Program za mlade lidere, Program dodjele nagrade Vojvode od Edinburgha i plesna akademija (<https://www.tasisportugal.org/about/at-a-glance>).

7.2.2. Lokacija TESIS Portugal škole

TESIS Portugal privatna je internacionalna škola te svojom lokacijom nudi sigurnost učenicima, ali i zaposlenicima škole. Naime, Portugal je jedna od najsigurnijih zemalja svijeta i samim time se povećava populacija doseljenika i ljudi koji nisu porijeklom iz Portugala. Upravo zbog povećanog broja doseljenika posljednjih godina, stvorila se je potreba za internacionalnim školama i internacionalnim obrazovanjem.

Za otvaranje internacionalne škole potrebno je da zadovoljiti određene kriterije, a neki od njih su: ciljanja populacija, lokacija, životni standard (Double i Cook, 2023).

Sintra je maleno, rezidencijalno mjesto, samo tridesetak minuta udaljeno automobilom od glavnog grada Portugala. Nalazi se zapadno od Lisabona i dom je velikom broju dobrostojećih doseljenika koje je posao naveo životu u Portugalu. Sintra svojim stanovnicima pruža kvalitetan i miran život, obogaćen raznim aktivnosti i prirodom, a upravo je takva jedna lokacija prava oaza za otvaranje internacionalne škole. Na jednoj od takvih lokacija, nalazi se i TESIS Portugal internacionalna škola.

7.2.3. Zgrada TESIS Portugal škole

Zgrada u kojoj se danas nalazi škola prvotno je bila zamišljena kao trgovački centar. Zajedno sa lokalnim vlastima i glavnim arhitektom TESIS škola, Davidom Mayernikom, odlučeno je da će se zgrada redizajnirati i pretvoriti u školu.

Slika 1. David Mayernik – prikaz projekta zgrade TESIS Portugal škole Izvor:

<https://www.internationalschoolparent.com/articles/tasis-to-open-new-school-in-portugal/>

Slika 2. Zgrada Tasis Portugal škole danas Izvor: <https://www.tasisportugal.org/>

Dijelovi zgrade još uvijek su u renovaciji kako bi se učenicima i zaposlenicima omogućio što kvalitetniji i ugodniji boravak te rad u školi.

7.2.4. Unutarnje prostorije Tasis Portugal škole

Unutrašnjost Tasis Portugal škole maksimalno je iskorištena te sadrži brojne prostorije u kojima učenici i zaposlenici mogu uživati učeći i radeći. Unutarnje prostorije škole sastoje se od: učionica, kabineta, knjižnica, ureda, zbornica, sportskih dvorana, blagovaona, hodnika, kino dvorane, kuhinje, sanitarnih čvorova, ambulante, kafića te školskog dućana. Škola broji sveukupno 18 učionica, 2 blagovaone, 1 kuhinju, 2 knjižnice, 1 sportsku dvoranu, 1 zbornicu, 1 kino dvoranu.

Prostorije su bogato opremljene sa svom potrebnom opremom za rad. Svaka učionica posjeduje pametnu ploču, a učitelji se na nju spaja sa poslovnim prijenosnim računalnom. Učionice sadrže drvene stolove i udobne plastične stolice koje učenici koriste tijekom nastave, a učitelji posjeduju povišeni drveni stol i udobnu uredsku stolicu. U nižim razredima stolice se razlikuju te se koriste drvene stolice, ali i tepih koji učenicima služi kao podloga za rad i učenje na podu. Panoi su osmišljeni tako što je jedan cijeli od pluta i služi učenicima i učiteljima za postavljane radova i obavijesti.

Učitelji se uz pametnu ploču služe magnetnom pločom po kojoj mogu pisati ili postavljati materijale i radove učenika. U učionici se nalaze ormari i police u koje učitelji i učenici pohranjuju svoje materijale za rad i udžbenike. Svaka učionica u prizemlju škole ima dva izlaza od kojih jedan vodi u unutarnji hodnik škole, a drugi na ograđeno vanjsko dvorište te je projektirana tako da pruža veliku količinu prirodnog svjetla.

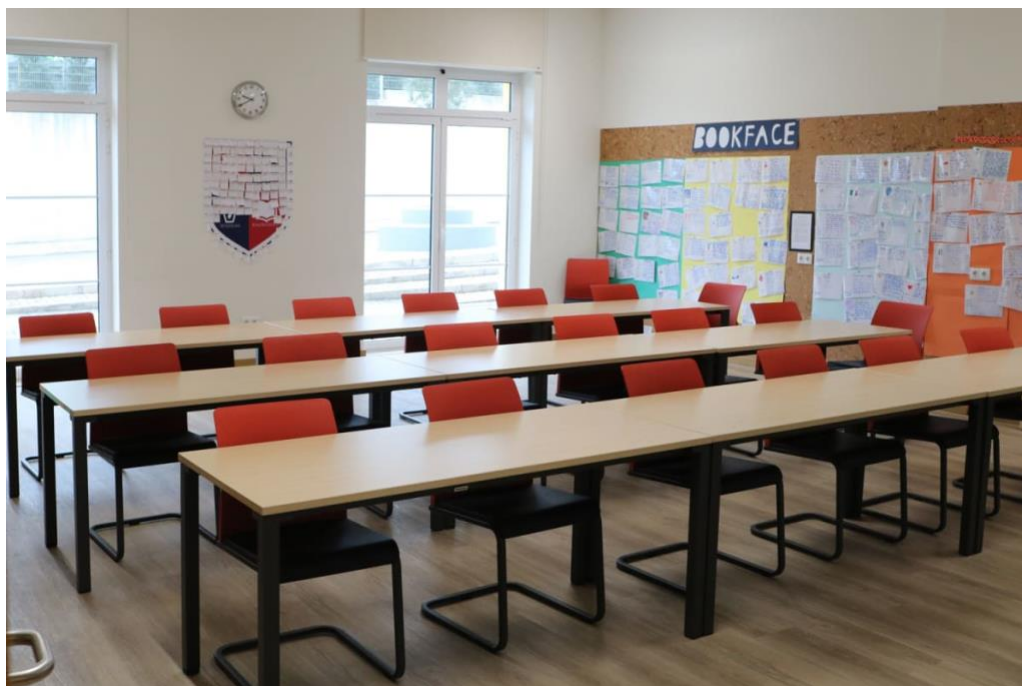

Slika 3. Učionica za 5. razrede Izvor: <https://www.tasisportugal.org/about/campus>

Slika 4. Učionica za 1. razrede Izvor: <https://www.tasisportugal.org/about/campus>

Nisu sve učionice iste izgledom i veličinom, no i dalje nude sve potrebno za kvalitetno odrađivanje nastave. Učionice za dječji vrtić razlikuju se od školskih jer se u njima nalazi umivaonik koji služi djeci za pranje ruku i konzumiranje vode kao pića.

Slika 5. Učionica za 7. razrede Izvor: <https://www.tasisportugal.org/about/campus>

Slika 6. Učionica u dječjem vrtiću Izvor: <https://www.tasisportugal.org/about/campus>

Škola nudi učenicima jedan obrok (ručak) i dvije užine dnevno. Učenici u blagovaoni ručaju i jedu užinu zajedno sa učiteljima i zaposlenicima škole. Ravnatelj škole također ruča u blagovaoni sa ostalim zaposlenicima i učenicima. Ured ravnatelja projektiran je i sagrađen u staklu te direktno gleda na blagovaonu. Samim time ravnatelj ima uvid u sve što se događa na hodniku i blagovaoni, a učenici imaju uvid što se događa u uredu ravnatelja.

Ovim razmišljanjem i projektiranjem ureda ravnatelja u „srž“ škole te zajedničkim ručanjem zaposlenika sa učenicima škole, razbija se svaka hijerarhija koja može biti vrlo nadahnjujuća u radu svih škola.

Slika 7. Blagovaona i hodnik Izvor: <https://www.tasisportugal.org/about/campus>

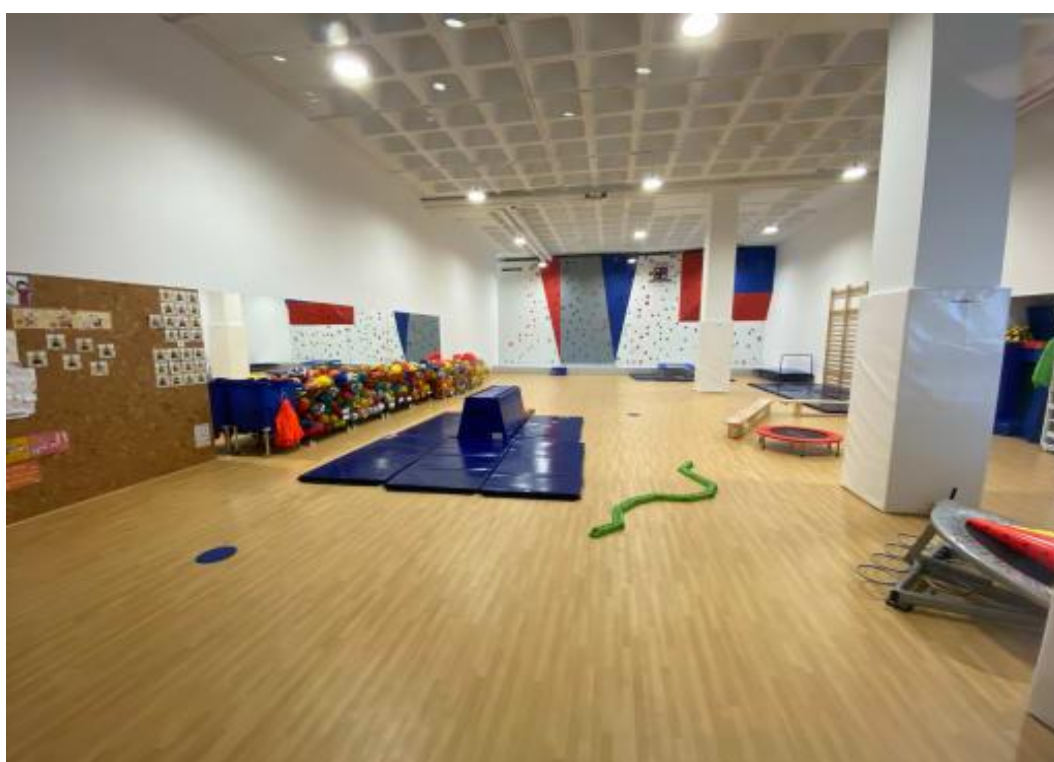
Škola u prizemlju posjeduje dvije knjižnice u kojoj učenici mogu boraviti i čitati za vrijeme školskog odmora. Jedna knjižnica osigurana je za više razrede osnovne škole, dok druga služi za potrebe nižih razreda osnovne škole.

Slika 8. Knjižnica za potrebe nižih razrede osnovne škole i dječjeg vrtića

Izvor: <https://www.tasisportugal.org/about/campus>

Školska sportska dvorana smještena je u unutarnjem dijelu škole te pruža učiteljima i učenicima prostor u kojemu odrađuju tjelesnu i zdravstvenu kulturu te izvannastavne aktivnosti. Sportska dvorana opremljena je sportskom opremom te umjetnom stijenom za penjanje.

Slika 9. Sportska dvorana Izvor: <https://www.tasisportugal.org/>

7.2.5. Vanjski dio TESIS Portugal škole

TESIS Portugal škola nalazi se na velikoj građevnoj površini te osim velike zgrade u kojoj se nalazi unutarnji dio, poveći dio te površine iskorišten je za vanjski dio škole. Vanjski dio škole najviše zauzimaju sportski tereni i igrališta koja služe učiteljima i djeci u nastavi.

Učitelji i učenici na korištenje imaju tri sportska terena. Tereni služe za igranje nogometa, košarke, odbojke te ostalih tjelesnih aktivnosti.

Slika 10. Natkriveni sportski teren Izvor:

<https://www.tasisportugal.org/about/campus/outdoor-spaces>

Slika 11. Sjeverni nogometni teren Izvor:

<https://www.tasisportugal.org/about/campus/outdoor-spaces>

Slika 12. Vanjski sportski teren Izvor: <https://www.tasisportugal.org/about/campus>

Slika 13. Nogometni teren sa dječjim igralištem Izvor:

<https://www.tasisportugal.org/about/campus/outdoor-spaces>

7.2.6. Ostale prostorije TESIS Portugal škole

U školi se pokraj svih nužnih prostorija kao što su učionice, kabineti i knjižnice, nalaze prostorije koje nisu uobičajene i većina škola ih ne posjeduje. TESIS Portugal posjeduje kino dvoranu u kojoj se održavaju sjednice, predstave, priredbe. Uporaba kino dvorane učiteljima i učenicima omogućuje lakši i kvalitetniji rad.

Škola posjeduje školski kafić u kojemu se roditelji ili zaposlenici mogu odmoriti te u miru odraditi razgovor ili zadatke vezane za posao. Učenici u školskom kafiću za vrijeme školskog odmora mogu kupiti pekarske proizvode.

TESIS Portugal škola posjeduje školski dućan u kojemu roditelji imaju priliku nabaviti školske uniforme te različite suvenire osmišljene za potrebe škole.

Slika 14. Školski dućan Izvor: <https://www.tasisportugal.org/about/campus>

Škola posjeduje prostoriju u kojoj se nalazi ambulanta te sukladno tome medicinska sestra svakom učeniku ili zaposleniku može pružiti prvu pomoću.

7.3. TESIS Portugal škola – program, nastava i rad

TESIS Portugal škola američka je internacionalna škola te kao takva razlikuje se od ostalih škola u Portugalu. Posljedično tomu, primjenjuje određeni program, nastavu i rad.

7.3.1. Program u TESIS Portugal školi

Program ove škole temeljen je na američkom i britanskom kurikulumu, ali ujedno je prilagođen portugalskom tržištu te prati odredbe portugalskog Ministarstva obrazovanja. Američki kurikulum formalno ne postoji jer se u Sjedinjenim Američkim Državama *Nacionalni okvirni kurikulum* kao takav ne primjenjuje već postoje različiti standardi koji definiraju način vođenja školstva, a razlikuju se od države do države. Drugi kurikulum koji škola primjenjuje je britanski kurikulum te on kao takav postoji i nosi naziv „*National Curriculum*“. Britanski kurikulum baziran je na „temeljnim

predmetima“ i upravo se tim predmetima posvećuje najviše pozornosti: engleski jezik, matematika, znanost.

TASIS Portugal škola nudi tri različita programa: *predškolski*, *osnovnoškolski* i *srednjoškolski*. Upravo kroz tri prethodno navedena programa, škola učenicima pruža temeljna znanja iz jezika, svjetske i američke povijesti, matematike, umjetnosti i sporta. Svaki program prilagođen je određenom uzrastu djece pa sukladno tome se programi razlikuju te međusobno koreliraju.

Predškolski program u TASIS Portugal školi primjenjuje se u dječjem vrtiću, a polaznici ovog programa su djeca od 1. do 6. godine života. Od 3. do 6. godine TASIS Portugal ima zaseban Centar za rano učenje koji svojim specijaliziranim programom odgaja mlade umove i razvija njihove kognitivne i društvene vještine. Učitelji imaju mogućnost pomoću ovog programa provoditi individualiziranu nastavu koja svakom djetetu omogućuje napredovanje kroz nastavni plan i program vlastitim tempom. Nastavni plan i program za Centar za rano učenje osmišljen je na način da se učitelji fokusiraju izravno na pojedince u grupe, kao i mogućnost učenja cijelog razreda. Program za Centar za rano učenje odvija se u odvojenim razredima po dobnim skupinama, počevši od 3. godine i nastavljajući do 6. godine. Kroz ovakvu primjenu rada, djeca imaju priliku učiti i igrati se sa djecom svih uzrasta. Takvo okruženje mješovite dobne skupine stvara atmosferu u kojoj djeca uče pomagati drugima, dobivati pomoć od drugih te stječu poštovanje za svoje i tuđe postignuće.

Osnovnoškolski program namijenjen je učenicima od 1. do 8. razreda. Nastavni plan i program obogaćen je sadržajem temeljenim na kurikulumima koje TASIS Portugal škola primjenjuje. TASIS Portugal škola sve do 8. razreda koristi se američkim kurikulumom „Core Knowledge“ „Core Knowledge“ koristi se u više od 1000 škola u Sjedinjenim Američkim Državama i diljem svijeta. Kurikulum je organiziran tako da izgrađuje i produbljuje znanje učenika razred po razred i stvara međupredmetne veze. Školski predmeti koji se temelje na kurikulumu „Core Knowledge“ su: jezik, matematika, povijest, geografija i znanost. Kurikulum za matematiku, „Singapore Math“, koristi se sve do 8. razreda kada se prelazi na britanski Cambridge kurikulum. TASIS Portugal škola veliku važnost pridodaje socijalnim i emocionalnim vještinama koja su također potkrepljena i vođena kurikulumom „Core Knowledge“. Škola se uz

osnovne kurikulume koristi pomoćnim kurikulumima kako bi olakšala i unaprijedila svoj rad i omogućila učenicima vlastiti napredak. Sukladno tome, škola se služi kurikulumom „Heggerrty“ i „Handwriting Without Tears“ koji služi kao pomoć u pisanju za ljevoruku i desnoruku djecu. „Core Knowledge“ kurikulumni pristup temeljnog znanja osigurava visku pismenost u čitanju, pisanju i govoru. Isto se može reći za „Singapore Math“ kurikulum jer se singapurska metoda učenja matematike smatra jednom od najboljih programa pripreme za matematiku.

Srednjoškolski program u TESIS Portugal školi i uopće polazak u srednju školu, zanimljivi su sami po sebi jer učenici polako počinju prihvaćati svoje preferencije te osim intenzivnih fizičkih promjena kroz koje prolaze, također proživljavaju vrijeme preispitivanja i neovisnog razmišljanja. Po završetku 8. razreda, portugalsko Ministarstvo obrazovanja zahtjeva primjenu britanskog kurikulumu – „Cambridge IGCSE curriculum“ i sukladno tom zakonu, učenici polažu završni ispit temeljen na britanskom kurikulumu. „IGCSE kurikulum“ je nastavni plan i program koji priznaju i poštuju svjetska sveučilišta te se kao takav razvio u najpopularniju svjetsku međunarodnu kvalifikaciju za djecu od 14 do 16 godina. Učenicima nudi razne mogućnosti u pripremi za međunarodnu maturu (IB diploma), fakultete i sveučilišta diljem svijeta. IGCSE kurikulum započinje u 9. razredu i završava u proljeće u 10. razredu sa nekoliko ispita. Srednja škola je uzbudljivo vrijeme kada učenici imaju više mogućnosti, ali i više odgovornosti. Program srednje škole odvija se od 9. do 10. razreda te svaki učenik po uspješnom završetku srednjoškolskog obrazovanja stječe IB diplomu (International Baccalaureate Diploma).

7.3.2. Nastava u TESIS Portugal školi

Nastava za učenike organizirana je svakim radnim danom, od ponedjeljka do petka, u vremenu od 8:30 do 15:45 sati. Tijekom slušanja nastave iz osnovnih predmeta učenici nižih razreda osnovne škole smješteni su u jednoj učionici, dok su za vrijeme informatike, umjetničkih predmeta (likovna kultura, glazbena kultura, dramska grupa) ili tjelesne kulture smješteni u učionice/sportsku dvoranu/sportsko igralište, ovisno o predmetu.

Jedan školski sat traje punih sat vremena (60 minuta), a školski odmori raspoređeni su dva puta tijekom nastave. Prvi, i to kraći školski odmor, započinje u 10:40 i traje do 11:00 sati (20 minuta). Drugi školski odmor ujedno je i stanka za ručak te traje od 13:00 do 14:00 sati (60 minuta). Za vrijeme školskog odmora učenici imaju ponuđeno na korištenje sljedeće: unutarnje prostorije škole (knjižnica ili hodnik) i vanjske prostorije škole (sportski tereni, školsko dvorište i dječje igralište).

Učitelji i učenici TESIS Portugal škole većinu nastave odrađuju pomoću prijenosnog računala. Svaki učenik posjeduje svoje prijenosno računalo koje mu služi kao primarni alat za učenje i rad. Ipak, škola nije potpuno odbacila rad s udžbenicima i radnim bilježnicama pa shodno tome, učionice su opremljene ormarima u koje učenici odlažu svoje udžbenike i radne bilježnice.

Školska godina u TESIS Portugal školi započinje krajem/početak mjeseca kolovoza/runja. Školska godina raspoređena je na tri semestra: jesenski semestar, zimski semestar i ljetni semestar. Školski kalendar njeguje sve portugalske državne praznike te ujedno njeguju „školske dane“. Tijekom školske godine učenici i zaposlenici odlaze na jesenske praznike u trajanju od pet dana u mjesecu listopadu i studenom, zimski praznici započinju u prosincu, završavaju u siječnju te traju petnaest dana. U veljači njeguju portugalsku kulturu te odlaze na karnevalske praznike od pet dana. Krajem ožujka i početkom travnja učenici i zaposlenici odlaze na proljetne praznike u trajanju od deset dana. Posljednji praznici su ljetni praznici koji započinju krajem/početak lipnja/srpanja i traju sve do početka nove školske godinu koja započinje najčešće početkom rujna.

Škola tijekom nastave organizira različite školske izlete te posjete različitim kulturnim ustanovama (muzej, kazalište...). Učenici imaju priliku odlaziti na kraće školske izlete, ali i duže školske izlete koji se organiziraju izvan države i uvijek su povezani sa nastavnim programom.

Učenicima se nakon nastave nudi širok spektar izvannastavnih aktivnosti koje mogu izabrati na početku školske godine. U izvannastavne aktivnosti škola ubraja sportove i umjetničke aktivnosti. Većina izvannastavnih aktivnosti ulazi u godišnju članarinu dok se neke aktivnosti plaćaju po semestru, kao npr.: akademije, jahanje, surfanje, golf. Škola provodi različite izvannastavne aktivnosti kako bi kod učenika razvijala različite

interese, vještine i sposobnosti. Većinu izvannastavnih aktivnosti vode učitelji kojima je to i uvjet za zaposlenje. Učenici na taj način imaju priliku voditi interakciju sa nastavnim osobljem izvan učionica što pridonosi izgradnji snažnijeg odnosa između učitelja i učenika. Kroz ove aktivnosti učenici imaju priliku napredovati i razvijati svoje hobije i aktivnosti.

Učenici na početku školske godine mogu odabrati sljedeće izvannastavne aktivnosti: likovna umjetnost, košarka, klub čitatelja, boxfit, Cascais ruta, šahovski klub, pjevački zbor, klub gline, penjanje, kultura i obrt, trčanje, plesna akademija, Vojvoda od Edinburgh, filmski klub, nogomet, slobodan klub, golf, gimnastika, jahanje, judo, kendo, Lego klub, joga, mali nogomet, mali tenis, padel, portugalski klub, robotika/kodiranje, ragbi, samba, klub socijalnih medija, brzo slaganje, STEM, novinarska grupa, surfanje, taekwondo, tag ragbi, tenis, bojanje pločica.

7.3.3. Rad u TESIS Portugal školi

Obujam rada učitelja u TESIS Portugal školi na puno radno vrijeme iznosi 40 sati tjedno. Škola primjenjuje sistem cjelodnevnog boravka pa sukladno tome učiteljski se rad odvija od 8 do 16 sati. Učitelji kroz nastavu imaju vrijeme za stanku, odnosno školski odmor od 10:40 do 11:00 sati i od 13 sati do 14 sati što je ujedno stanka za ručak. Učitelji i ostali zaposlenici škole imaju pravo na užinu i ručak. Svaki zaposlenik, pa tako i učitelji TESIS Portugal škole ostvaruje pravo na prijenosno računalo koje im služi kako bi svoj rad odrađivali kvalitetnije i funkcionalnije.

Provođenje nastavnog sata od učitelja zahtjeva pisanje vlastite pripreme, ali se ujedno mogu koristiti već unaprijed napisanim pripremama koje su priložene uz svaki kurikulum. Rad u školi od učitelja ne zahtjeva samo pripremu za nastavni sat i držanje nastave, već i druge popratne poslove i dužnosti koje se od njih očekuju. Učitelji uz pripremu za nastavni sat odrađuju administrativne poslove, svakodnevno odgovaraju na e-poštu, učenicima postavljaju materijale na platformu koju koriste za svrhe nastave te uz primarni posao kao učitelji, dodatno odrađuju nastavu za izvannastavne aktivnosti.

Ocjenjivanje je važan i odgovoran aspekt učiteljskog poziva te kao takav učiteljima oduzima veliku količinu vremena i posvećenost. Učitelji u TASIS Portugal školi ocjenjuju učenike i pomoću ocjena informiraju roditelje o napretku učenika. Ocjenjivanje je često usmjereno i na stjecanje uvida u učenje učenika. Škola primjenjuje sumativno ocjenjivanje na kraju svake nastavne jedinice ili na kraju školske godine.

Svaki drugi petak učitelji TASIS Portugal škole nalaze se te održavaju sastanak na kojemu diskutiraju o radu, nastavi, programu. Također, nude rješenja i izražavaju kritike i pohvale. Primjenjivanje ovakvog načina rada daje svim zaposlenicima i učiteljima kvalitetniji rad u kojemu mogu privatno i profesionalno napredovati.

8. VAŽNOST ENGLESKOG JEZIKA U INTERNACIONALNOJ ŠKOLI

Internacionalne škole nalaze se u raznim dijelovima svijeta. Osnovane su prvenstveno kako bi nudile obrazovanje djeci roditelja koji rade izvan zemlje svog porijekla. Posljedično tome, djeca i roditelji u velikoj mjeri žive na području gdje se ne priča njihov materinji jezik. Roditelji često izdvajaju veliku svotu novca upisivanjem djece u internacionalnu školu u želji i nadi da će njihova djeca imati kvalitetno obrazovanje, ali i mogućnost učenja engleskog jezika jer se nastavni plan i program u internacionalnim školama uglavnom provodi na engleskom jeziku (Carder, 2007).

Engleski jezik trenutno je prvi svjetski jezik, a ujedno i jezik jedne od najmoćnije svjetske sile. Internacionalne škole upravo iz tog razloga postavljaju engleski jezik kao glavni za nastavni plan i program u nadi da će polaznici škola naučiti tečno govoriti i pisati engleski jezik, a kasnije postati uspješni ljudi. Engleski jezik nije jedini glavni jezik u internacionalnim školama već je njegova važnost uočena u ostalim školama i školskim sustavima (Hayden, 2006).

Kako engleski jezik nije jedini jezik komunikacije i učenja u internacionalnim školama, posebna usmjerenost vrši se na višejezičnost. Velika količina učenika u internacionalnim školama naviknuta je na multikulturalnost, a važan segment multikulturalnosti je upravo – jezik. U internacionalnim školama pokušava se što više

provoditi program višejezičnosti, pogotovo dvojezičnosti, posebice za djecu kojima je materinji jezik engleski jezik. O tome uvelike ovisi zemlja u kojoj se škola nalazi i je li postoji potražnja za drugim jezikom. Većina internacionalnih škola u svom programu omogućuje učenicima učenje jezika domaćina, odnosno jezika koji se govori u zemlji u kojoj se škola nalazi. U takvim slučajevima, svim učenicima koji uče jezik domaćina kao drugi jezik, omogućeni su dodatni sati i pomoć u učenju kako bi što lakše i bezbolnije komunicirali u svakodnevnom životu u toj zemlji (Carder, 2007).

Višejezičnost u internacionalnim školama veliko je bogatstvo koje pruža učenicima bolju komunikaciju sa ostalim učenicima u školi, učiteljima, roditeljima i poboljšava im kvalitetu života u zemlji u kojoj pohađaju školu. Višejezičnost ne samo da je važna za komunikaciju, već učenicima pruža mnogobrojne prilike za daljnje školovanje i kasniji profesionalni rad.

9. INTERVJU

9.1. Definicija intervjua

Intervju je jedna od često korištenih metoda u psihodijagnostici i istraživanju. Metoda je to u kojoj dvije osobe kroz razgovor sudjeluju u verbalnoj i neverbalnoj interakciji u svrhu ostvarivanja unaprijed definiranog cilja (Breakwell, 2007).

Intervjui se mogu razlikovati po svojoj svrsi, sadržaju i obliku. Postoji više vrsta intervjua, a s obzirom na svrhu razlikujemo: *selekcijски, klinički, terapijski, istraživački, medijski, dijagnostički (procjenjivački)* (Breakwell, 2007).

Sadržaj i *oblik* intervjua ovise o svrsi s kojom se intervju provodi, a koja može biti: prikupljanje činjeničnih podataka o pojedincu (*faktografski intervju*), procjena sposobnosti i osobina ličnosti pojedinca ili stjecanje uvida u njegove osobne probleme (*psihodijagnostički intervju*), neki oblik savjetovanje ili psihoterapije (*psihoterapijski intervju*) i *selekcijски intervju*. Intervju se razlikuje po svom obliku pa sukladno tome razlikujemo: *strukturirani, polustrukturirani, nestrukturirani (slobodni intervju)* i *dubinski intervju* (Breakwell, 2007).

9.2. Intervju s zaposlenicima TESIS Portugal škole

Za svrhu rada odabran je *polustrukturirani* intervju koji je obavljen sa djelatnicima TESIS Portugal škole: pomoćnica ravnatelja, učitelj, direktorica prijemnog odjela. Za potrebe *polustrukturiranog* intervjua unaprijed su bila određena samo područja o kojima se razgovora, ali ne nužno i precizna pitanja koja su postavljena. Tijekom intervjua pokušao se je dobiti detaljniji i bolji uvid u program, nastavu i rad u TESIS Portugal internacionalnoj školi.

Intervju sa Ericom Herro (pomoćnica ravnatelja) 13. lipnja 2023. Ovaj intervju obavljen je uživo.

P: Vaše cijenjeno ime i prezime?

O: Erica Herro.

P: Kada i gdje ste rođena?

O: Kalifornija, Sjedinjene Američke Države, 12. prosinca 1972.

P: Koji fakultet ste pohađala?

O: Preddiplomski studij sociologije studirala sam na Sveučilištu u Kaliforniji, Santa Cruz, a diplomski studij psihologije pohađala sam na Chapman Sveučilištu.

P: Na čemu se temelji Vaša diploma?

O: Moja preddiplomska diploma temelji se na istraživanju obrazovanja djece s poteškoćama u razvoju – disleksija. Diploma iz magisterija temelji se na emocionalnim i obiteljskim potrebama učenika nižeg socijalnog statusa. Također, obje diplome istraživala sam s nadarenom djecom i djecom s poteškoćama.

P: Osim posla, kako provodite slobodno vrijeme?

O: Moja obitelj posjeduje zemlju tako da se u slobodno vrijeme brinem o voćkama, sadim biljke, volim kuhati i čitati knjige.

P: Imate li hobije? Ako da, možete li nabrojati Vaše hobije?

O: Vrtlarstvo, kuhanje i čitanje.

P: Koliko dugo živite u Portugalu?

O: U Portugal živim tri godine, sa obitelji sam se preselila u srpnju 2020. godine.

P: Zbog čega ste odabrali život u Portugalu?

O: Zanimljivo pitanje. Mislim da zbog kombinacije klime, prijateljski nastrojenih ljudi, države u kojoj su došljaci dobrodošli, hrane, prirode, sporijeg načina života u odnosu na Kaliforniju, troškova života

P: Koje su dobre strane Portugala i života u ovoj državi?

O: Više je dobrih strana nego negativnih. Neke od njih su klima koja je slična kalifornijskoj. Nisam doživjela preveliki kulturni šok jer u ovoj sredini većina ljudi priča engleski jezik što mi je olakšalo život, ali otežalo učenje portugalskog jezika. Godinu dana mi je bilo potrebno da razumijem glasove u portugalskom jeziku i još jednu godinu da razumijem značenje izgovorenog.

P: Koliko dugo TESIS Portugal škola postoji?

O: Ja sam došla pomoći otvoriti školu 2020. godine, stoga, tri godine.

P: Zbog čega ste odabrali TESIS Portugal školu?

O: Škola u kojoj sam zadnje radila prije nego što sam došla u TESIS Portugal trebala je novo „oživljenje“ i sudjelovala sam u tome. Taj period rada za mene je bio vrlo zanimljiv i izazovan. Ideja o pomaganju otvarenja ove škole za mene bila je više uzbudljiva nego zastrašujuća i to je jedan od glavnih razloga.

P: Ima li TESIS Portugal svoje podružnice? Gdje?

O: Ima, TESIS Switzerland, TESIS Dorado i TESIS England. Svaka škola dijeli isti identitet, filozofiju, misiju, viziju, većina kurikuluma je ista, ali kulturni aspekt svake ove škole oblikuje se različito.

P: Koja je Vaša funkcija u školi?

O: Kao nova škola svi zaposleni prilagodili su se radu i onome što je potrebno pa sam posljedično tome svoju prvu godinu obnašala funkciju direktorice učenja i ocjenjivanja, a zadnje dvije godine svog rada u školi bila sam pomoćnica ravnatelja za akademiju. S obzirom da se širimo, sljedeće godine postat ću pomoćnica ravnatelja za akademiju

za nižu školi. Vrlo sličan posao ovome sada, ali više orijentiran i fokusiran na određeni dio škole.

P: Jeste li uvijek radili na ovoj funkciji ili je ovo Vaša prva do sada?

O: Ne, u svojoj karijeri radila sam kao privatna tutorica, učiteljica, specijalistica za čitanje, specijalistica za učenje, sveučilišna profesorica, sudionica u pisanju kurikuluma, recenzentica kurikuluma, istraživačica obrazovanja, školska psihologinja, obrazovna terapeutkinja, savjetnica za djecu i obitelj, direktorica kurikuluma, direktorica učenja i nastave, direktorica procjene i nastave – sve je bilo povezano sa podupiranjem djece, potporom učitelja i rad sa učiteljima i njihovo profesionalno napredovanje.

P: Koje prednosti vidite u radu u TESIS Portugal školi?

O: Jako je puno prednosti, ali moram reći kako su ljudi najvažniji faktor. Nevjerojatno smo sretni sa resursima koje imamo, objektima, učenicima, obitelji su sjajne. Internacionalne razlike doprinijele su dodatno veliku prednost rada u ovoj školi.

P: Koliko zaposlenih ima u školi?

O: 120 ljudi je zaposleno u ovoj školi.

P: Koliko trenutno učenika pohađa TESIS Portugal školu?

O: Ulaskom u novu akademsku godinu imat ćemo 800 učenika koji pohađaju TESIS Portugal.

P: Koliko razrednih odjeljenja ima u osnovnoj školi?

O: 72

P: Koje sve kurikulume primjenjuje TESIS Portugal škola?

O: Sve do 8. razreda primjenjuje se kurikulum Core Knowledge i koristi se za predmete: umjetnost jezika (engleski jezik), povijest (svjetska povijest nadopunjena portugalskom poviješću) i znanost. Također imamo dodatke na kurikulum kao zaseban program – Heggerrty i Handwriting Without Tears koji se fokusira na pisanje i služi kao pomoć u pisanju za lijevu ruku i desnu ruku djecu. Za matematiku koristimo kurikulum naziva „Singapore Math“ dok za predmete socijalno i emotivno učenje koristimo kurikulum

Core Knowledge. U 9. i 10. razredu kurikulum se mijenja i to sa laganim pripremanjima u 7. i 8. razredu kada se koristimo IGCSE kurikulumom – The Cambridge International General Certificate of Secondary Education. Ovim kurikulumom se koristimo jer portugalsko Ministarstvo obrazovanja traži da se upravo sa ovim kurikulumom završi osnovna škola. U 11. i 12. razredu učenici prelaze na IB diplomu (International Baccalaureate Diploma). Uz IB diplomu TESIS Portugal nudi i – The American High School Diplomu, alternativni izbor za učenike koji dodatno žele polagati ispite i dobiti The American High School Diplomu. Svi učenici koji završe TESIS školu na kraju svog školovanja dobivaju TESIS diplomu te ako završe ispit za IB diplomu, dobivaju i nju što većina učenika na kraju školovanja prakticira. Svi ovi kurikulumi i diplome vrijede za ostale TESIS škole te učenici sa ovim diplomama mogu nastaviti svoje školovanje bilo gdje u svijetu.

P: Postoji li Pravilnik o ocjenjivanju i vrednovanju učenika? Ako da, koja su njegova načela?

O: Naravno. U kurikulumu se nalazi vodič za učitelje za ocjenjivanje i vrednovanje.

P: Na koji način i kako učitelji ocjenjuju i vrednuju učenike?

O: Kako bi smanjili pritisak i ponekad negativni stav prema ocjenama, u našim kurikulumima postoji model do 6. razreda u kojemu se znanje ne vrednuje ocjenom ili slovom već putem kriterija. Od 6. razreda do 9. razreda učitelji ocjenjuju znanje ocjenom koju označavaju slovom i ona se ujedno nadovezuje na kriterij, a od 9. razreda učenici dobivaju samo ocjene u obliku slova – od A (najbolja ocjena) do F (najslabija ocjena). Postoje ocjene koji su „pretpostavke“ kako će učenik/učenica napredovati u sljedećem razredu. Nešto je drugačije sa IB diplomom jer ona sadrži bročanu ocjenu od 1 do 7 u kojoj je 1 najslabija, a 7 najbolja ocjena. Zavisno gdje će učenici otići na studij i dalje se obrazovati, njihove ocjene i prijepis ocjena ovisit će o državi u kojoj upisuju studij. Smatram da je davanje ocjena i vrednovanje učenika potpuno drugačije od stjecanja same ocjene.

P: S obzirom da je škola nova i tijekom akademske godine donosite promjene u samom školstvu, imate li povratnu informaciju kako te promjene utječu na učenike i zaposlenike škole?

O: Jako dobro pitanje. Naš cilj je da učenici što manje pa gotovo i ne osjete naše promjene, da roditelje obavijestimo o promjenama svake školske godine kako bi bili sigurni na čemu će se raditi u školi i koje promjene će se uvesti. Važno je da učitelji i drugi zaposlenici budu što više fleksibilniji, prilagodljivi i usredotočeni na rješavanje problema. Nekima je to problem jer vole raditi po pravilima koje slijede od početka te se ne prilagođavaju najbolje na promjene, ali kada se gradi nešto, kao ova škola, nužno je znati kako se nositi sa promjenama.

P: Pružate li priliku za usavršavanje učitelja u TASIS Portugal školi?

O: Da, pružamo im priliku za usavršavanje. U slučaju da učitelji nisu imali priliku susresti se sa kurikulumom kojim se koristimo, pružamo im tečaj u kojemu proučavaju svaki dio kurikuluma i taj tečaj potpuno financira škola. Također, nekoliko tjedana prije početka školske godine održavamo trening za učitelje te orijentacijski dio u kojemu ih upoznajemo sa školom i njezinim radom. Svaki drugi petak u trajanju od četiri sata se održavaju različiti razgovori, seminari u kojima se učitelji profesionalno razvijaju.

P: Mijenjaju li se često učitelji u TASIS Portugal školi? Ako da, imate li mišljenje zašto je to tako?

O: Prosječna cirkulacija učitelja u internacionalnim školama iznosi oko 20%, to znači da učitelji u tom postotku mijenjaju škole i države, ali naša škola ima puno niži postotak od tih generalnih 20%. Ali, poneki učitelji u našoj školi odlaze i to nekada u zadnji trenutak jer im je nešto zanimljivije ponuđeno. Naravno, mi želimo sačuvati što je više moguće naših učitelja i učiteljica, ali isto tako želimo im pružiti priliku da napreduju. Svakako je važno napomenuti da smo mi ipak internacionalna škola i učenici i učitelji se često sele tako da je i to faktor na koji ponekad nemamo utjecaja i smatram da smo svi toga svjesni.

P: *Kolika je prosječna plaća učitelja u osnovnoj školi? (odgovoriti po vlastitoj želji).

O: Prosječna plaća učitelja u TASIS Portugal školi je 30.000€-35.000€ godišnje.

P: Kakva je motiviranost učenika u TASIS Portugal školi?

O: Većina naših učenika se vrlo dobro prilagođava i imaju visoku motiviranost, a u tome im obitelj, škola i prijatelji pomažu. Prijatelji u školi i razredu su im vrlo važni jer svi imaju slična iskustva s obzirom da često migriraju.

P: Mislite li da postoji razlika u motiviranosti učenika koji pohađaju državnu školu u odnosu na učenike koji pohađaju internacionalne škole? Ako mislite da postoji razlika, možete li objasniti zašto?

O: Većinu svoje karijere sam radila u privatnim školama, ali ipak imam iskustvo rada u javnim/državnim školama. Generalno rečeno, u privatnim školama populacija koja se upisuje bude selektirana te malo odstupa od populacije koja upisuje javne škole. U svojoj karijeri imam iskustvo rada u školama u Sjedinjenim Američkim Državama i sada Portugalu i mogu reći kako se motivacija između privatne i javne škole razlikuje najviše po uspjehu upravo zbog selekcije koju radimo pri upisu u školu. Ako uzimate u obzir druge razlike, učenici koji upisuju privatnu školu su i dalje jednostavni ljudi, iz jednostavnih i normalnih obitelji, i da, možda voze Porsche, ali i dalje su normalna djeca sa normalnim brigama.

P: Čija djeca pohađaju Vašu školu te koliko nacionalnosti imate u Vašu školi?

O: Škola broji oko 60 različitih nacionalnosti, a najzastupljeniji broj djece je iz Sjedinjenih Američkih Država i Portugala. Puno obitelji dolazi iz Francuske, Nizozemske, Brazila i Ujedinjenog Kraljevstva.

P: Imate li problema sa vršnjačkim nasiljem u Vašoj školi?

O: Nemamo. Upravo iz sigurnosnih razloga se ljudi doseljavaju u Portugal jer je jedna od najsigurnijih država u svijetu te posljedičnoj toj činjenici, TASIS Portugal nema problema sa bilo kakvom vrstom nasilja.

P: Pohađaju li učenici sa poteškoćama ili daroviti učenici Vašu školu?

O: Naravno. Kao i u svakoj školi. Učenici sa poteškoćama najviše trebaju pomoć pri učenju engleskog jezika i jezičnu potporu. Neke od poteškoća sa kojima se mi susrećemo su: disleksija, ADHD, Aspergerov sindrom, potreba za radnom terapijom. Generalno rečeno, poteškoće koje nalazimo kod učenika u ovoj školi su poprilično blagog stupnja u usporedbi s poteškoćama djece u drugim školama.

P: Imate li osigurane posebne programe za učenike sa poteškoćama ili darovite učenike?

O: Imamo stručnu službu i djelatnike koji pomažu, ali i učitelje koji su dodatno osposobljeni za rad s djecom s poteškoćama. Pokušavamo dati svu potrebnu pomoć učenicima kojima je potrebna te ako neki učenik zahtjeva veće potrebe i više

specijaliziranu osobu, škola posjeduje popis stručnjaka koje roditelji mogu odabrati. Upravo ti stručnjaci dolaze raditi na naš kampus sa obiteljima kako bi im bilo lakše prihvatiti taj cijeli proces.

P: Kolika je godišnja školarina za jednog učenika?

O: Sve ovisi o tome koliko se ekonomija mijenja i o godinama učenika koji upisuje školu, ali godišnja školarina iznosi između 10.000€-15.000€. Na globalnoj razini i u uspoređivanju s ostalim privatnim školama, naša školarina je poprilično niska i među jeftinijima, a u Portugalu je na tržištu i ista je kao školarine ostalih privatnih škola u državi.

P: Kolika je godišnja ili mjesečna pretplata za hranu u školi?

O: Iznos hrane u školi ulazi u godišnju školarinu.

P: Na koji način učenici nabavljaju uniforme te tko ih proizvodi?

O: Uniforme se dodatno plaćaju, ali isto tako svake godine organiziramo sajam rabljenih uniformi gdje roditelji imaju mogućnost kupiti rabljenu uniformu po nižim cijenama.

P: Nudite li učenicima školske izlete?

O: Da, ustvari upravo pomažem srednjoškolskom učitelju povijesti organizirati putovanje u Francusku i Belgiju koje će se realizirati iduće godine u listopadu, a povod je Prvi svjetski rat te će učenici imati priliku povezati gradivo iz povijesti sa izletom. Ove godine smo realizirali izlete u Rim, Barcelonu, kao i manje školske izlete koje organiziramo tijekom školske godine (npr. izlet u Lisabon i posjet Pomorskom muzeju).

P: Održavate li zajedničke roditeljske sastanke ili provodite individualne informacije?

O: Prakticiramo i jedno i drugo. Covid-19 nam je omogućio da postanemo kreativni kada bismo organizirali zajednička okupljanja, ali ove godine bili smo u mogućnosti organizirati veće događaje za roditelje. Za iduću godinu planiramo organizirati otvorena vrata za roditelje i predstaviti im različite teme. Jednom tijekom jeseni i u proljeće učitelji organiziraju individualne razgovore sa roditeljima.

P: Smatrate li da su učionice i prostori škole dobro opremljeni?

O: Da. Smatram da jesu. Učitelji imaju sve što im je potrebno za rad, imaju puno prostora za biti kreativni, dodate stvari koje ih zanimaju. Sve dok tehnologija radi mislim da imaju sve što im je potrebno. Imaju dovoljno prostorija za skladištenje, učionice su dovoljno velike, učitelji imaju dovoljno prostora za odrađivanje dodatnih obaveza vezanih za posao. Vrlo važno je da za sve učenike ima dovoljno mjesta bez obzira što ponekad znamo „slagati slagalicu“ kada pišemo raspored sati i učionica.

P: Ima li prostora za poboljšanje rada škole? Ako mislite da ima, što se može poboljšati u radu škole?

O: Da, uvijek postoji mjesta za napredovanje, to je sve dio rada u školi. Dobar primjer poboljšanja je kako poboljšati sistem rada, obavljanja poslova.

Intervju sa Jemal Roseom (učitelj 5. razreda) 15. lipnja 2023. Ovaj intervju obavljen je uživo.

P: Vaše cijenjeno ime i prezime?

O: Jemal Rose.

P: Kada i gdje ste rođen?

O: Rođen sam 19. siječnja 1988. u Southamptonu u Engleskoj.

P: Koji fakultet ste pohađali?

O: Preddiplomski studij iz sportskih znanosti sam pohađao na Sveučilištu Winchester. Nakon toga, svoj sam magisterij iz obrazovanja završio on-line na više fakulteta na Sveučilištu u Washington D.C.-ju.

P: Na čemu se temelji Vaša diploma?

O: Moja diploma iz obrazovanja fokusirana je na više-jezičnom učenju.

P: Osim posla, kako provodite slobodno vrijeme?

O: Sada provodim svoje slobodno vrijeme sa bebom koju smo zaručnica i ja nedavno dobili te se bavim biciklizmom i ponekad DJ-anjem.

P: Imate li hobije? Ako da, možete li nabrojati Vaše hobije?

O: Biciklizam je moj najveći hobi. Uz to volim slušati glazbu, puno DJ-am kod kuće, ali sam nedavno započeo DJ-ati na partyjima.

P: Koliko dugo živite u Portugalu?

O: Ovo je moja druga godina u Portugalu.

P: Zbog čega ste odabrali život u Portugalu?

O: Odabrao sam Portugal jer smo moja zaručnica i ja htjeli biti blizu naših obitelji sada kada imamo dijete, a ujedno je Portugal najbolja država u Europi što se tiče lijepog vremena te je izbor internacionalnih škola bio širok.

P: Koje su dobre strane Portugala i života u ovoj državi?

O: Hrana je vrlo dobra, vino je još bolje, vrijeme je odlično, ljudi su zapravo super uljudni i voljni pomoći, sama lokacija na kojoj živimo je odlična za imati novorođenče, vožnja biciklom kroz planine i uz obalu je jednostavno predivna. Isto tako, Portugal je jedna od država Europe u kojoj si život možete priuštiti.

P: Smatrate li da ima nekih negativnih strana života u Portugalu?

O: Rekao bih da je za mene bavljenje s birokracijom najgora stvar koju sam pronašao tijekom života u Portugalu. Mislim da je način na koji institucije vode birokraciju, kao što je npr. dobivanje vize, iznajmljivanje stana ili bilo što tome slično, vrlo loš, osobito ako se niste na to navikli. I, vrlo si lošu u vožnji.

P: Koliko dugo radite u TASIS Portugal školi?

O: U školi sam već dvije godine.

P: Kako ste saznali za TASIS Portugal školu?

O: Znao sam da postoji ista škola u Engleskoj i znao sam da je TASIS na dobrom glasu kada je riječ o internacionalnim školama te je vrlo dobro imati iskustvo rada u ovoj školi u svom životopisu.

P: Koja je Vaša funkcija u školi?

O: Trenutno sam učitelj 5. razreda, ali od sljedeće godine ću biti učitelj matematike u 6. razredu.

P: Jeste li uvijek radili na ovoj funkciji ili je ovo Vaša prva funkcija do sada?

O: Ne, ovo je moja četvrta godina kao učitelj i druga škola u kojoj radim, a prije toga sam deset godina bio osobni trener. U prošloj školi bio sam učitelj 4. razreda i 5. razreda. Kada sam došao ovdje predavao sam kao učitelj 4. razreda, a ove godine sam učitelj 5. razreda. Znači, svake sam godine bio učitelj u različitom razredu.

P: Koje prednosti vidite u radu u TASIS Portugal školi?

O: Djeca su dobra, kurikulum je u redu, škola je sama po sebi nova sa lijepim učionicama i sve za rad je poprilično novo. Lokacija na kojoj se nalazi je vrlo sigurna i ljudi koji rade u školi su dobri.

P: Jeste li imali priliku za usavršavanje kao učitelj u ovoj školi?

O: Petkom učitelji imaju razgovore putem kojih se profesionalno razvijamo. Svejedno mislim da to može biti puno bolje. Škola ipak nudi usavršavanje za sve one koji su zainteresirani za profesionalno napredovanje ili koji su se željni cjeloživotno obrazovati.

P: Postoji li Pravilnik o ocjenjivanju i vrednovanju učenika? Ako da, koja su njegova načela?

O: Ne, nemamo. To je nešto o čemu se je raspravljalo i postoji grupa učitelja koja će raditi sljedeće godine, uključujući mene, na temi o ocjenjivanju i tome da ono postane „uniformirano“ kroz ocjenu. Trudit ćemo se da ocjenjivanje bude u što manjoj mjeri subjektivno, a što više objektivno. Nešto što želimo uvesti je „unakrsno ocjenjivanje“ – jedan učitelj će ocjenjene radove dati drugom učitelju istog razreda te će se vidjeti hoće li učitelji ocijeniti isti rad istom ocjenom ili pak ne. Ako je ocjena slična, onda je dobro, ako nisu slične, učitelji će morati sjesti i raspraviti zašto je to tako. Smatram da je to dobar način da učitelji ocjenjuju na način da ocjenu koju daju, učenik stvarno zasluži.

P: *Kolika je prosječna plaća učitelja u osnovnoj školi? (odgovoriti po vlastitoj želji).

O: Prosječna plaća učitelja u TESIS Portugal školi je 30.000€-35.000€ godišnje. Na našem panou u školi svatko može vidjeti platnu ljestvicu za sve zaposlenike TESIS Portugal škole.

P: Kakva je motiviranost učenika u TESIS Portugal školi?

O: Mislim da su poneki učenici motivirani. Ponekad mi je teško raditi jer je puno učenika u ovoj školi bogato i ponekad se ne trude i uče samo onoliko koliko je potrebno za prolaznu ocjenu. Svejedno, svi su jako dobra djeca. Ali, motivacija ponekad zna biti niska jer puno ove djece misli da su osigurani za život i da se ne moraju brinuti za budućnost. Faktor koji znatno utječe na motivaciju djece koja pohađaju ovu školu je činjenica da se često sele iz države u državu i ponekad ih nije briga o učenju jer o selidbi u većini slučajeva ne odlučuju njihovi roditelji već kompanije u kojima roditelji rade. Važno je napomenuti da učenici koji nemaju veliku motivaciju utječu na ostale učenike i tu se onda stvara problem.

P: Mislite li da postoji razlika u motiviranosti učenika koji pohađaju državnu školu u odnosu na učenike koji pohađaju internacionalne škole? Ako mislite da postoji razlika, možete li objasniti zašto?

O: Mislim da vjerojatno postoji razlika, ali isto tako mislim da veliki utjecaj na motivaciju ima učitelj. Također državne škole ne plaćaju učitelje onoliko novaca koliko plaćaju internacionalne ili privatne. Važno je da se razmišlja i o motivaciji učitelja jer upravo onoliko koliko je učitelj motiviran ili ne motiviran može uvelike utjecati na motiviranost učenika. U internacionalnim školama je drugačiji slučaj te se ponekad učenici ne trude i nemaju previše motivacije jer će ionako poslije školovanja raditi isto što i njihovi roditelj, moguće da će naslijediti obiteljski pisao pa posljedično tome ne razmišljaju previše o samom školovanju i obrazovanju, dok se djeca u državnim i javnim školama moraju puno više truditi kako bi mogli uspjeti dalje u životu.

P: Imate li problema sa vršnjačkim nasiljem u Vašoj školi?

O: Nasilje je nešto s čime mi nemamo problema. Generalno, u Portugalu nema puno slučajeva nasilja te je ista situacija i u našoj školi. Tako da, nasilje je nešto o čemu se mi za sada ne moramo brinuti.

P: Pohađaju li učenici sa poteškoćama ili daroviti učenici Vašu školu?

O: U ovoj školi imamo podosta učenika koji imaju poteškoća u učenju, ali isto tako i darovitih učenika. Smatram da za darovite učenike nemamo pravilnu strukturu kako im pristupiti. Više se energije i rada utroši na učenike sa poteškoćama pa čak i prosječne učenike upravo zato kako bi došli do zadovoljavajuće razine dok se dovoljno pozornosti ne obraća na darovite učenike. Poneka djeca su dobra i pametna, ali smatram da se riječ „darovito dijete“ daje olako. Za mene je važno kada dijete pristupa zadatku kao nijedno drugo te potpuno drugačije i na svoj način.

P: Imate li osigurane posebne programe za učenike sa poteškoćama ili darovite učenike?

O: Da, slabije nadareni učenici za jezik imaju potporu u trajanju od dva dodatna sata po dva puta tjedno te imaju mogućnost dobivanja privatnog tutora ukoliko im je potrebno više pomoći. Što se tiče darovitih učenika, u ovom trenutku nemamo osiguran nikakav program kako bi im pomogli i njihovo učenje učinili zanimljivijim i pristupačnijim njima samima. Ipak, za darovite učenike pokušavamo osmisliti program koji bi trebao

krenuti od iduće godine. Smatram da za visoko nadarene učenike morate imati visoko kvalificirane učitelje, a naša škola to trenutno nema.

P: Održavate li zajedničke roditeljske sastanke ili provodite individualne informacije?

O: Da. Moram reći kako je prije Covid-19 informiranje roditelja izgleda vrlo različito od sistema kojim se danas služimo kada je riječ o informiranju roditelja. U doba Covid-19 Zoom i ostale platforme putem kojih smo mogli komunicirati s roditeljima dopuštale su nam da to radimo puno češće. Svakako, komunikacija s roditeljima puno je učestalija sada nego na primjer prije pet godina. S roditeljima komuniciramo dva do tri puta mjesečno putem e-pošte, organiziramo konferencije za roditelje i individualne razgovore koje vodimo s roditeljima dva puta godišnje. Mislim da ja vodim puno više razgovora uživo s roditeljima od većine učitelja u školi jer smatram kako je lakše odraditi razgovor uživo nego razmijeniti pet do šest e-pošti u kojima se ponekad komunikacija može shvatiti na drugačiji način od onoga što je zapravo napisano.

P: Smatrate li da su učionice i prostori škole dobro opremljeni?

O: Učionice su vrlo dobre opremljene, sportski prostori moraju biti poboljšani i upravo smo u tom procesu poboljšanja. Za školu je ovo druga godina rada i napredovalo se znatno, puno više od nekih drugih škola.

P: Ima li prostora za poboljšanje rada škole? Ako mislite da ima, što se može poboljšati u radu škole?

O: Mislim da bi se trebalo više govoriti o stvarima koje se u školi obavljaju i rade. Na to mislim kako osobe na vodećim mjestima donose odluke bez da razgovaraju i prodiskutiraju sa ostalim zaposlenicima. Smatram kako se bi se više učitelja i nastavnika trebalo slušati i dati im šansu sudjelovanja u odlukama.

Intervju sa Joanaom Vaz Pinto (direktorica prijemnog odjela) 15. lipnja 2023. Ovaj intervju obavljen je uživo.

P: Vaše cijenjeno ime i prezime?

O: Joana Vaz Pinto.

P: Kada i gdje ste rođena?

O: Lisbon, 29. travnja 1977.

P: Koji fakultet ste pohađala?

O: Međunarodno sveučilište u Lisabonu.

P: Na čemu se temelji Vaša diploma?

O: Hotelski menadžment.

P: Osim posla, kako provodite slobodno vrijeme?

O: Sa svojom 9-ogodišnjom kćeri.

P: Imate li hobije? Ako da, možete li nabrojati Vaše hobije?

O: Čitanje, putovanja, ispijanje kave.

P: Koliko dugo živite u Portugalu?

O: Ima već pet godina.

P: Zbog čega ste odabrali život u Portugalu?

O: Ja sam lokalac.

P: Koje su dobre strane Portugala i života u ovoj državi?

O: Vrijeme, obitelj, sigurnost.

P: Smatrate li da ima nekih negativnih strana života u Portugalu?

O: Visoka renta.

P: Koliko dugo TESIS Portugal škola postoji?

O: Od rujna 2020.

P: Zbog čega ste odabrali TESIS Portugal školi?

O: Kako bi sudjelovala u otvaranju nove TESIS škole.

P: Ima li TESIS Portugal svoje podružnice? Gdje?

O: Ne (tri druge TESIS škole postoje, ali nisu podružnice).

P: Koja je Vaša funkcija u školi?

O: Ja sam direktorica prijema.

P: Jeste li uvijek radili na ovoj funkciji ili je ovo Vaša prva do sada?

O: Radila sam kao pomoćni direktor upisa i marketinga.

P: Koje prednosti vidite u radu u TESIS Portugal školi?

O: Biti dio kreiranja nove škole, odličan tim za rad, mogućnost da mi kćer pohađa ovu školu.

P: Koliko zaposlenih ima u školi?

O: 120.

P: Koliko trenutno učenika pohađa TESIS Portugal školu?

O: Skoro 700.

P: Koliko razrednih odjeljenja ima u osnovna škola

O: 72.

P: Koliko učionica imate u školi?

O: 18 učionica.

P: Mislite li da postoji razlika u motiviranosti učenika koji pohađaju državnu školu u odnosu na učenike koji pohađaju internacionalne škole? Ako mislite da postoji razlika, možete li objasniti zašto?

O: Da, u javnim školama ne postoji selekcija učenika za upis, javne škole su starije, učenici se ne izlažu previše te nemaju odobrenje za upis.

P: Čija djeca pohađaju Vašu školu te koliko nacionalnosti imate u Vašu školi?

O: Škola broji oko 70 nacionalnosti.

P: Imate li osigurane posebne programe za učenike sa poteškoćama ili darovite učenike?

O: Imamo osigurane dodatne učitelje kako bi pomogli učenicima tijekom redovne nastave i odjel podrške.

P: Kolika je godišnja školarina za jednog učenika?

O: Godišnja članarina za centar ranog učenja iznosi 11,237€, za 1. i 2. razred članarina iznosi 14,937€, za 3., 4., 5. razred članarina iznosi 16,626€, za 6., 7., 8, iznosi 17,302€, za 9., 10. razred iznosi 19,950€. Uz svaku godišnju članarinu obitelj plaća prijemnu pristojbu u iznosu od 100€. Svaka članarina uključuje: udžbenike i nastavni materijal, zdrav ručak i dva međuobroka svaki dan, izvanškolske aktivnosti, sat violine (za potrebe razreda), školske izlete. Škola nudi popuste na braću i sestre te roditelji pri upisu za treće dijete ostvaruju popust od 15%, a za četvrto dijete popust od 25%.

P: Na koji način učenici nabavljaju uniforme te tko ih proizvodi?

O: Uniforme nabavljaju u školskoj trgovini i organiziranom sajmu rabljenih uniformi. Uniforme se proizvode u Portugalu.

P: Nudite li učenicima školske izlete?

O: Da, nudimo klasične školske izlete i izlete izvan države.

P: Ima li prostora za poboljšanje rada škole? Ako mislite da ima, što se može poboljšati u radu škole?

O: Mi uvijek težimo raditi što bolje na našem kampus, na našim procedurama, našoj akademskoj razini i na našim sportskim programima.

10. ZAKLJUČAK

Svjedoci smo da su tijekom povijesti postojale različite metode u odgoju i obrazovanju. Roditelji su bili učitelji svojoj djeci, djevojčice su ostajale kod kuće i odgajane su da budu domaćice dok su dječaci odlazili u škole i trenirani su da budu vojnici i ratnici. Takav način odgoja promijenio se je prije puno godina, promijenio se je i način života.

Mladi ljudi sve češće i češće odlaze iz svoje matične zemlje raditi posao u drugu zemlju. U zemlju u kojoj se ne nalazi njihova šira obitelj, u zemlju u kojoj ne poznaju jezik, kulturu i običaje. Kako bi se takvim obiteljima osigurao siguran i kvalitetan život, osnivaju se internacionalne škole. Internacionalne škole započinju svoj razvitak i kao takve nude djeci kvalitetno i sigurno obrazovanje, ali i produbljuju njihovo razmišljanje o multikulturalnosti i integraciji čovjeka u društvo. Kada govorimo o multikulturalnosti ne smijemo izostaviti jezik. U internacionalnim školama jezici su neizostavni predmeti te se osim glavnog jezika, njeguju i svi ostali materinji jezici. Zadnjih godina se u internacionalnim školama pokušava povećati broj učitelja različitih jezika iz razloga da se upisanoj djeci omogući nastavak učenja materinjeg jezika.

Internationalna škola neizostavna je obrazovna institucija koja obiteljima ukazuje povjerenje i sigurnost, a mladim učiteljima koji su skloni istraživanju novih kultura, običaja i jezika nudi kvalitetno zaposlenje i zanimljivo putovanje u multikulturni svijet.

Literatura

- BREAKWELL, M. G. (2007.) *Vještine vođenja intervjua*. Zagreb: Naklada Slap.
- CARDER, M. (2007.) *Bilingualism in International Schools: A Model for Enriching Language Education*. Clevedon: Multilingual Matters.
- DOLBY, N. i RAHMAN, A. (2008.) Research in International Education. *Review of Educational Research*. [Online] 78 (3). str. 676–726. Dostupno na: <https://www.jstor.org/stable/40071141> [Pristupljeno: 15. listopada 2023.]
- DOUBLE, A. i COOK, W. (2023.) *Leading Your International School*. Chennai: 16Leaves.
- HAYDEN, M. (2006.) *Introduction to International Education: International Schools and their Communities*. London: SAGE Publications Ltd.
- International school parent Dostupno na: <https://www.internationalschoolparent.com/articles/tasis-to-open-new-school-in-portugal/> [Pristupljeno: 08. studenog 2023.]
- JURIĆ, V. (1999.) Razvojni smjer školskih teorija. U: MIJATOVIĆ, A. (ed). *Osnove suvremene pedagogije*. Zagreb: Hrvatski pedagoško-književni zbor.
- MIJATOVIĆ, M., BILIĆ, V. i OPIĆ, S. (2016.) *Pedagogija za učitelje i nastavnike*. Zagreb: Školska knjiga.
- MUNJIZA, E. (2009.) *Povijest hrvatskog školstva i pedagogije*. Osijek: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet u Osijeku i Hrvatski pedagoško-književni zbor ogranak Slavonski Brod.
- SCHEIFELL, R. (ur.) (2009.) *In Pursuit of Excellence: An Historical Perspective*. Lugano: Lynn Fleming Aeschliman.
- SYLVESTER, B. (2002.) The 'first' international school. U: HAYDEN, M., THOMPSON, J. i WALKER, G. (eds). *International Education In Practice Dimensions For National & International Schools*. London: Routledge.
- SYLVESTER, R. (2015.) Historical Resources for Research in International Education (1851–1950). U: HAYDEN, M., LEVY, J. i THOMPSON, J. (eds). *The SAGE Handbook of Research in International Education*. London: Sage Publications Ltd.
- TASIS Portugal Dostupno na: <https://www.tasisportugal.org/about/at-a-glance> [Pristupljeno: 08. studenog 2023.]

VIDULIN-ORBANIĆ, S. (2007.) "Društvo koje uči": Povijesno-društveni aspekti obrazovanja. *Metodički obzori*. [Online] 2 (2007). str. 57–71. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/clanak/19430> [Pristupljeno: 25. listopada 2023.]

ZANINOVIĆ, M. (1988.) *Opća povijest pedagogije*. Zagreb: Školska knjiga.

Popis slika

Slika 1. David Mayernik – prikaz projekta zgrade TESIS Portugal škole (stranica br. 14). Pristupljeno 3.11.2023. na:

<https://www.internationalschoolparent.com/articles/tasis-to-open-new-school-in-portugal/>

Slika 2. Zgrada TESIS Portugal škole danas (stranica br. 15) Pristupljeno 3.11.2023. na: <https://www.tasisportugal.org/>

Slika 3. Učionica za 5. razrede (stranica br. 16) Pristupljeno 3.11.2023. na: <https://www.tasisportugal.org/about/campus>

Slika 4. Učionica za 1. razrede (stranica br. 16) Pristupljeno 3.11.2023. na: <https://www.tasisportugal.org/about/campus>

Slika 5. Učionica za 7. razrede (stranica br. 17) Pristupljeno 3.11.2023. na: <https://www.tasisportugal.org/about/campus>

Slika 6. Učionica u dječjem vrtiću (stranica br. 17) Pristupljeno 3.11.2023. na: <https://www.tasisportugal.org/about/campus>

Slika 7. Blagovaona i hodnik (stranica br. 18) Pristupljeno 3.11.2023. na: <https://www.tasisportugal.org/about/campus>

Slika 8. Knjižnica za potrebe nižih razrede osnovne škole i dječjeg vrtića (stranica br. 19) Pristupljeno 3.11.2023. na: <https://www.tasisportugal.org/about/campus>

Slika 9. Sportska dvorana (stranica br. 19) Pristupljeno 3.11.2023. na: <https://www.tasisportugal.org/>

Slika 10. Natkriveni sportski teren (stranica br. 20) Pristupljeno 3.11.2023. na: <https://www.tasisportugal.org/about/campus/outdoor-spaces> 2023.)

Slika 11. Sjeverni nogometni teren (stranica br. 21) Pristupljeno 3.11.2023. na: <https://www.tasisportugal.org/about/campus/outdoor-spaces>

Slika 12. Vanjski sportski teren (stranica br. 21) Pristupljeno 3.11.2023. na: <https://www.tasisportugal.org/about/campus>

Slika 13. Nogometni teren sa dječjim igralištem (stranica br. 22) Pristupljeno 3.11.2023. <https://www.tasisportugal.org/about/campus/outdoor-spaces>

Slika 14. Školski dućan (stranica br. 23) Pristupljeno 3.11.2023. <https://www.tasisportugal.org/about/campus>

Sažetak

Mnogi autori opisali su i istražili povijest odgoja i obrazovanja, ali ipak još uvijek postoje poteškoće u pronalaženju točnih i koherentnih informacija vezane za odgoj, obrazovanje i školstvo.

Kroz ovaj rad naglašava se važnost internacionalne škole kao institucije koja uvelike doprinosi multikulturnom i društvenom razvitku jedne države, zajednice i pojedinca. Internacionalne škole nastale su iz potrebe da se djeci roditelja, koji su svoju zemlju porijekla zamijenili drugom, omogući kvalitetno obrazovanje i odgoj (Hayden, 2006). Internacionalne škole započele su svoju povijest tijekom dvadesetih godina 20. stoljeća i tijekom svih tih godine razvijale su se i širile svijetom. Danas su upravo te škole važna karika u životu djece i roditelja koji su iz bilo kojeg razloga odselili iz svoje matične zemlje i preselili u drugu zemlju. Internacionalna škola kao obrazovna institucija omogućila je velikom broju djece sigurno školovanje i integraciju u društvu te svojim programom i stečenom IB diplomom, pružila je mogućnost za daljnje školovanje bilo gdje u svijetu. Obrazovanje u internacionalnoj školi bilo bi teško zamisliti bez glavnog jezika za komunikaciju, rad i učenje pa se tako engleski jezik našao kao glavni i prvi jezik u internacionalnim školama. Velika važnost stavlja se na materinje jezike pa se s godinama povećao obujam učitelja različitih jezika kako bi djeca nastavila učiti i komunicirati na materinjem jeziku.

U svijetu postoji veliki broj internacionalnih škola, ali ipak neke od njih iskaču po svojoj kvaliteti i reputaciji, a jedna od takvih je i TESIS internacionalna škola osnovana 1956. godine u Švicarskoj. Kroz intervju sa zaposlenicima TESIS Portugal škole pokušao se je prikazati i približiti način rada i vrste programa u školi te potaknuti mlade učitelje na mogućnost rada u internacionalnoj školi.

Ključne riječi: internacionalna škola, odgoj i obrazovanje, TESIS Portugal internacionalna škola, multikulturalnost

Abstract

Many authors have described and researched the history of upbringing and education, but there are still difficulties in finding accurate and coherent information related to upbringing, education and schooling.

This paper emphasizes the importance of the international school as an institution that greatly contributes to the multicultural and social development of a country, community and individual. International schools arose out of the need to provide quality education and upbringing to children whose parents have changed their country of origin to another.

International schools began their history during the twenties of the 20th century and during all those years they developed and spread throughout the world. Today, these schools are an important link in the lives of children and parents who, for whatever reason, have moved from their home country to another country. The international school as an educational institution enabled a large number of children to receive safe education and integration into society, and with its program and the acquired IB diploma, it provided the opportunity for further education anywhere in the world. Education in an international school would be difficult to imagine without the main language for communication, work and learning, so English has become the main and first language in international schools. Great importance is placed on the mother tongue, so the number of teachers of different languages has increased over the years so that children can continue to learn and communicate in their mother tongue.

There are a large number of international schools in the world, but some of them are sought after for their quality and reputation, and one of them is TASIS International School, founded in 1956 in Switzerland. The aim of the work is to show and bring closer the way of working and types of programs in TASIS Portugal school and to encourage young teachers to the possibility of working in an international school.

Keywords: international school, upbringing and education, TASIS Portugal International School, multiculturalism